

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.
A SZABADELVÜ PÁRT KOZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetés ár:

Helyben házhoz hozva vagy postán küldve:

Egész évre	10 frt — k
Félévre	5 frt —
Negyedévre	2 frt 50
Egy hónapra	1 frt —

Hirdetési díj:

Öt-hasábsopitisor egyszeri beiktatásért 5 kr
Bélyegdíj minden hirdetésért külön 20 kr
Nyilttér 4 hasábsopitisorért 20 kr.

XII. évfolyam. 1885.

Debreczen. Hétfő, október 12.

197. szám

A gazda-congressus után.

A nemzetközi gazda-congressusnak Debreczenen tartott ülésén, hogy nézeteket elmondhassam sőt kértem én is. Szerencsétlenségemre dr. Brentano után kellett felszólalom, kinek hosszas és hatalmas beszéde a hallgatóság figyelmét kimerítette. A türelemmel visszaelni nem akarván, sokat nem mondtam el azok közül, a miket mondani szándékoztam, azt hiszem, két állításom egészen megérthetetlen maradt. Egyik az: hogy ha egy holdon háromszor annyit tudunk produkálni, mint jelenleg, azaz a concurrenzia fölé kerekedünk; — a másik: hogy a lakosság csak egy gazdasági iskolára az egész ország.

Mindkét állítás eléggé fontos arra, hogy kellőn kifejtessék, s így a szerkesztő ur nagybecsült szívességét kell kikérnem, hogy soraimnak helyet adni méltóztatnék.

Az első állítással szemben azt az észrevételét hallottam felhőzni: „Miért természetünk többet, mikor ezt se tudjuk adni?”

Az az, hogy el tudjuk adni, kérem, ne olesón. Hogy pedig az árak miért szálltak le, azt a congressuson megjelent tudósok annyiféleképpen s oly terjedelmesen kifejtették, miszerint bővebb fejtegetésre szükség nincs. Az árak nagyon leszálltak, az tény, de ha egy mázsa buza helyett három mázsát produkálnánk, azaz földünk termőképességét megháromszoroznánk, jövedelmünk mégis több lenne, mint a legmagasabb árak idejében.

Hogy és mint lehessen ezt elérni, a felelt előadást tartani nem akarok de hogy el lehet érni, azt nyugati Európa műveltebb gazdái, sokkal silányabb talajviszonyok mellett is bebizonyították.

Hogy egy, a haladás terén elmaradt ország az előbbre haladt államokat mennyi idő alatt képes elérni, az ismét más kérdés. Tagadhatatlan azonban, hogy vannak a gazdaság terén teendőik, me-

lyeket könnyen és hamar meg lehet tanulni és a melyek a termelés emelésére nagy fontossággal bírnak. Hát hogy gazdaságunk legalább ezen tudnivalókat tehessék magukéivá, mondtam ki a nagy szót: „Egy iskolát egy országból.” Kimondtam pedig a nélkül hogy kellően indokolhattam volna. Es legyen bár a felkiáltás nagyon is hangzatos, tünjék bár fel kivihetetlennek, de hogy nem az, a gyakorlati élet megmutatta.

Kodolányi Antal barátommal egy gazdasági iskola deszkáit tapostuk valaha Lipcse mellett. Ő is tudja tehát, mint én, hogy azon a vidéken mi a szokás. Ott a gazdasági egyesületek fiók-egyletekkel bírnak. Ezek a fiók-egyletek ismét bírnak oly elnökökkel, kik arra vannak hivatva, hogy saját vidékükön vándor gazdasági gyűléseket tartsanak és pedig minden hóban. Ma itt, hónap ott. Ezek a gyűléseken aztán a vidék gazdái összegyűnnek, kísérleteiket, tapasztalataikat, melyeket a legutóbbi gyűlés óta tettek, elmondják; ismereteiket a kevésbé képzetekkel megosztják, a teendőket megbeszélik, szóval oly tanácskozásokat tartanak, melyeken tanulni, okulni lehet.

Ha most már az ily gyűléseken a vándorutazók is megjelennek? Ime, készen volna az országból a gazdasági iskola!

Magyarországban a vándorutazói intézmény manapság igen csekély eredményt képes felmutatni. Mert idegen ember ismeretlen vidéken nem is mehet valami sokra. Beszéde, oktatása elhangzik, de meg nem is hisznek neki. Azt mondják: „Fele se igaz annak!” — míg ha a vándorutazók a vidék tekintélyesebb gazdái által az ily vándorgyűléseken a gazdák-nak bemutatának, előadásai támogattnak, indítványaik fontolóra vétetnek, stb., hát én azt hiszem, hogy ezen az utbon, pár év alatt minden magyar gazda tudomásával bírna a legsürgősebb teendőknél. De lapok útján, könyvek, vagy folyóiratok útján, nem fogjuk azt elérni ki tudja mikor.

„Debreczeni Ellenőr” tárczája

Debreczeni emlékek.

A zseniális öreg Liskay Sámuelről öleventtettem fel némi emléket. A felvett eszméből folyólag még zseniálisabb fiáról jut eszembe oly fölgyezni való, mit kár volna feledésbe menni hazyni.

Az ötvenes években a szép fekvésű Vajda község egyik házából, majd esténként a gazdag borágitáde hegyekből oly szivhez ható furulyahang terjedt szét a csendes kis falu fölött, mi még a legvadabb és legérzékenyebb kebelben is viszhangra talált.

A vajdai fiatal leányok és legények örökig elábrándoztak a szerelemre hívó, bus furulyahangokon, mely még ha a babylonai zizek partján törtett szomorú füz ágából készült volna, sem adhatott volna panaszosabb hangokat. Csak is ezen furulyahangok hatására alatt írhatta a költő a „a varsányi temetőben” című fájdalom dalát, mert a kis furulyából a bu, fájdalomnak panaszos hangja tört elő.

Ha a vajdai leány kiült a ház végéhez vagy a kis kertbe, holdvilágos csendes estében is megszólalt a furulya: annak hallatára az édes bus szerelem virága ujult ki kebelében. E furulyahang mellett siratta meg a megcsalott szerető hűtlen kedvesét, szóval: a furulyahangjában volt befoglalva a szerelmi románizmus, boldogságra Levítőleg, fájdalomra, panaszra hívólag; és a szerelem ezen költszete férfözvén az ifju kebelbe a vajdai meglelt aszonyok és férfiak maig is kellemesen emlékeznek vissza azon boldog multra, melynek eredete a kis furulya hangjaiból kelt, az által izmosodott, vagy

És itt megint csak azt mondom, hogy a földművelési miniszteriumnak kell a dolog élére állani. Négy miniszteri biztos kiküldése nem a világ, mert ha ez privát egyének teendője marad, nem lesz belőle semmi. Dunáninnenre, Dunántulra, Tiszáninnenre, Tiszántulra küldjön ki a miniszter egy-egy hivatalos személyt, kinek kötelessége legyen a gazdasági egyletek helyes szervezése, ahol még nincs, annak megalakítása, a létezők összekötése, vezetése, serkentés, szóval mindazon dolgok elkövetése, melyek gazdasági előhaladunkat emelhetik. Onnan a központból lehet sokat tenni, de mindent nem. Már pedig itt, a dolog természeténél fogva megkivántatik, hogy a földművelési miniszter ellenőrző közege mindeütt jelen legyen.

Ezek nélkül az ellenőrző és ténylező hivatalos közegek nélkül a miniszterium minden jóakarata füstbe megy. Ezt én tudom, ki nagyon sok vidéket bejártam s a viszonyokat ismerem, a ki tudom, hogy a gazdasági egyletek és közgazdasági előadók mit csinálnak. Itt a legéberebb, legszigorubb és lelkiismeretesebb tevékenységre van szükség.

Mindzekekkel kapcsolatban felhozhatnám még a mezői munkáskérdés rendezését is, ámde az olvasó türelmével viszálni nem akarván, soraimat bezárom.

Tólvölgyi Titusz.

A boszniai budget. A közös pénzügyminiszterium boszniai budgetje — megvan állapítva. Bár a kiadások a múlt évihez képest magasabbra vannak véve, a bevételek pedig minimumra redukáltak, mely bizonyára tud fog haladtatni, a javaslat mégis jelentékeny többletet fog fölmutatni.

— A költségvetés. A budget előterjesztését a pénzügyminiszter mint az országgyűlési tudósításunkból is kiderül, hétfőről csütörtökre halasztotta. Okot e halasztásra mint halljuk, az szolgáltattott, hogy a pénzügyminiszter a budgetet nem kívánta beterjesztetni a múlt évi zárszámadások elkészü-

lése előtt; csak pedig nem készültek végleg el az előre jelzett időben. Csütörtökön midőn a ház tagjai már alig lesznek nagyszámúval jelen, a pénzügyminiszter nem tett lépést; s ezt a ház újabb összeülése idejére halasztja.

Országgyűlés.

Budapest, október 10.

A képviselőháznak ma ismét tömeges interpellációs napja volt. Oly a Szilárd az egyenes adóknak maga idejében való előírása iránt interpellálta a pénzügyminisztert: utánna Tass y Géza két interpellatívóval lépett fel, melyek egyike a „Szerbiáért vállalt garantiára”, a másik a mezőgazdasági válságra vonatkozik; végül Komlóssy y Ferenc zent István napjának törvény utján nemzeti ünneppé tétele iránt interpellált.

Tassy a szélsőbalogatos padjából beszélt s ugy előadói modora mint indokolása nem egy képviselői arzo idézett fel mosolyt, de a szónok ezzel keveset látszott örödni s szemével folyton a karzatokat kereste; azoknak mondva el az amerikai versenyről az ismeretes közhelyeket.

Komlóssy meg azzal keltett általános nagy derűtséget, hogy magát a „méréskelt ellenzéki antisemita párt tagjának” mutatta be. Ezen bemutatás alatt a mérekselt oppositívó tagjai szemlesütve mosolyogtak. Komlóssy azon otromba támadása, hogy Tisza miért töltötte Ostendében és mért nem Budán a szent István-napot, általános indignatíóval találkozott.

Az interpellatíók az illető minisztereknek adtak ki.

Mielőtt Komlóssy előterjesztette volna interpellatíóját, a főrendiháztól izenet érkezett, melyet ez alkalommal Gyula i Pál hozott át, kit a képviselőházban lelkesen és élénken megjeleneztek és számos képviselő örvendőve vett körül.

A mai ülésen jelen volt a walesi herceg is, ki a főrendi karzaton foglalt helyet, hol neki Apponyi Albert gróf magyarázott egyet mást. Az angol trónörökös kissé későn érkezett meg, úgy hogy csakis Csánády kifogását hallhatta a csütörtökre kitűzött ülés ellen, s a miniszterelnök erre adott rövid választ.

Legközelebbi ülés jövő csütörtökön déli 12 órakor lesz, mikor a jövő évi költségvetés fog beterjesztetni.

gyobb kelete nem volt, mi t ez idő alatt. Lavolta, Csermák, Bihari „lassu magyar”-ja ujjalag tért hódítottak és a „czigány” hurja siratta a nemzet gyászat.

Patikárus Ferkó, Boka, Bunkó, Farkas, Miska, Fátvölgyi stb. léptek a költők helyébe s valódi missziót teljesítettek nyiretyűjökkel, a gyászos korszakban.

De feltűnt a nemzeti zenészet egén egy új üstökös is Reményi Edeben és a magyar zeneművészet országosan ünnepeztetett.

Reményi Ede Debreczenben is ellátogatott és hatalmas nyiretyűjével, a Boka Károly, Rácz Laci, Pribály Miska által különben is élesztett hazañas szellemet lángra gyújtotta.

A lelkesedést keltett hangverseny utána „Biká”-ban tartott banketten a város összes valamire való zenészei megjelentek, azok közt ott volt a vajdai varázsfurulya keze löje, a halvány arcu ifju is.

A lakoma folyama alatt Pribály Miska egy violint nyomva a halvány ifju kezébe, az ifju, a valódi művészekből álló czigányok élére állott és oly hatalmas erővel játszák azokat az ősmagyar zenedarabokat, hogy a meglepett Reményi az asztaltól felugorva, a hegedűjátós ifju elé állott és imigy mutatott be magát: „En Reményi Ede vagyok!” — „En pedig Liskay Sándor vagyok”, felele lakonice a halvány arcu ifju és a világhírű hegedűművész, „az angol királyné magán hegedűművésze”, Reményi Ede ki kapván egy czigány kezéből egy hegedűt, Liskay Sándornak kontrázott.

A szomorú arcu Debreczent ismét megnépesíteték a nemzet szigányművészei. Patikárus Ferkó tartotta lakodalmát a szép Boka Rózsival.

és vasut közelé.
nevezet „lökert”.
rája H. Dorogh
banat pénzül
megtekinthetők.
tanács.
o v s k y
mester.
schveizi him-
zes áruaktárat
haszon mellett.
lességben
könnyűk mi
r. — Mindkét
as és kapható
10—60 cmtér
cipkék a mos
rebbes eszkő
és hány méter
= e l
27
27
még
lasz-
A.
27
get értesíteni
szült
beli
cipőt vevő
nagyérdemi
TÓ.
sház épületben
vkereskedés
Z
an és pon-
u. m.
t.

szeképet, sőt a között ingyen sztatui.
okre a legeltetéséget csakis hajtó. Ennek dacára a illető közegek k visszaélések szárá hogy az erdőmészesi a szükségessé
kis vasuton. A holnapotól kezdve a mely a téli időszakban igen czélszerűen a holnap száma a jelenlévő hirdetések holnap kifüggesztésükedden adatik a több szerepek Spanyi Lenke, né, Gyöngyösi Csütörtökön a Dumns színműve k operette.
óra hirtelen beletett „Koldusné” operette adarseny. A tavaly szesutó simfoniai t fognak rendezni sztan klasszikus ez évi cyklusban nyitányai is fel mindenestére ki fogja nyerni hangversenyeket semmi aldozat nélkül, már le hangversenyekben a kiváló tagjai is yal nagyélvezetet k. E hangversenyek csak, a legközelebb kiának.
tós fogata a ki nem kevés fel. A „Nemzet” tegeségét közl a emlékezik meg a aradás lovak roandán. A mikor tóba, s fölült a ett végig haragos t egy megsértett p van körülötte a kinek otthon, dje ne lenne. Pe csak jött-ment. es gazda! Hogy- es kiereszti az hogy az az öt akarja leszedni, akkorát, mint elajulhatna tőle de még a férjök elől, a mint azogatva, hany- láit testüket, s brát rugdosnak
szálás, zsinórra- lgtatve, erolított am.
tban lettem vol- na emberemet, nek, a szétzott tes és oszmány ösét elaruló ri- tevéssé gyanus
apotomban az lyes táladonai stást nem gyan mindenbivl tönöztek a já- tók. Az öreg én elotogadám Őn öreg le- gy Armádiából. katoná bar- t szelenczéjére Tegye tönkre ő, nemes angol tot!
egyre nyertem a mulva a ban- nk mára beza- utalvány papir nk ezen napi szolt hozzá- pénzét zseb- örömmel tur- almazban; — nt mi katonák édjünk. Nem y ni! sodorjon Atkozott sze- v van az ase- most engedél üszkekötöm, s

asszonyoknak f. hó 11-én delutáni fél 2 órakor élte 24-ik boldog házassága 4 ik évében, hosszas szenvedés után történt esendes kimúltát. Kedves halotunk földi részei f. hó 12-kén délelőtt 11 órakor Kadas utca 1895. számú háznál, a róm. kath. egyház szertartása szerint fog- nak beszenteltetni s a 13-án kedden d. e. 10 órakor a H.-Dorogi sírkertben fognak örök nyugalomra letétni. Mely végtszességé- telre az elhunyt rokonait, ösmerőseit bána- tos szívvel meghívjuk. Vértés, 1885. Október hó 11. Peremartoni Nagy Mór, Osv. Ma- jerffy Károlyné, szül. Vargha Mária; Peremartoni Nagy Lajos, neje szül. Derzsi Johanna a rokonok nevében is.
— Személyi hírek. Br. F e h é r v á r i Géza honvédelmi miniszter a tegnapi reggeli vonattal városunkba érkezett, hogy az itteni jogakad mián tanuló fiát Br. Fehérváry Imrét meglátogassa. Miniszter ur ö excellentiája a tegnapi nap látogatást tett Révész Bálint püspök, — Huzly Károly prépost uraknál és a jogakadémia azon tanárainál, kikről fia előadásokat hallgat. A miniszter a tegnapi estől a fővárosba visszautazott, hogy onnan a Debreczenben kapott távirati meghívás folytán a ma delu- táni vonattal Ó felséghez Bécsbe menjen. Gr. D e g e n f e l d J ó z s e f főispán a tegnapi esti vonattal szertartásmegei birtoka rói városunkba érkezett. S i m o n f y I m r e polgármester Budapestről, hol a nemzetközi lókiállítás tartama alatt időzött, Szegedre utazott, hogy az ottani közkórház berendezé- sét meglátogassa. K. A j t a i A l b e r t í r ó társunk a „Magyar Polgár” szerkesztője családja látogatására városunkba érkezett.
— Milyen idő lesz a héten? Az idő- járási tényezők jelen állásában a hétre előbb esős, utána esőkkel változó, szelesebb időt várhatni, mely a hét közepe felé száraz- zabb s hűvösebb lesz.
— A városi főreálisanoda. A „D—” szombati számában az „Apró hírek” között azt az újságot, hogy Klamarik János mi- niszteri oszt. tanácsos itt léte alkalmával a város házában a városi főreál iskolá állomositása ügyében értekezlet tartatik. Mint illetékes forrásból értesülünk e hír téves volt. — Az említett értekezlet már csak azért sem volt megtartható, mivel Simonffy Imre polgármester és a reáliskolai bizottság elnöke távol időzött a városból, de meg Klamarik János egészen másokból tett látogatást Debreczenben, t i. hogy mint a tisztántúli vidék északi felén levő közép, ugy az itteni is- kolák viszonyait személyesen megismerje. A városi főreáliskola állomositása iránt teendő tanácskozára a miniszter részéről megbiza- tást nem kapott. Pár napi itti időzése alatt meglátogatta a nálunk levő összes közép- tanodákat mint az ev. ref. főgymnásiumot, a kath. algymnásiumot, a reáliskolát A mi ez utóbbit illeti, nagy ismeréssel szó- lott róla s a tanulók nagy számát olyannak jelentette ki, milyen csak a legjobb reálisko- lában található fel; és csodálkozását fejez- te ki, hogy mindeztideig nem lett kiegészítve nyolcz osztályuva a csonka iskola.
Az őszi eső, ez a réme minden városi- nak, beköszöntött, hiraevének megfelelő ke- gyetlenséggel. Csurog, csöppög folytonosan, hol elindul, hol elhagyja, csak a szívünk szo- moritja. Hogy kelle-e a földekre, a gazdaság- ban azt a v-rosi nem kérdi, nem is tudja; de kétségbeeszt az a borzasztó locs-poc. a levegő nedvassége, s a mi fő, a városiakat éltető k szálás teljes lehetetlensége. S most ünneplés hangon szolt: Kávét; Mire fölállt, s a felsőbb szobákba távozott.
Öreg hősműnek ünneplés hangon ki- ejtett szava büvös hatást látszott gyakorol- ni a jelenlövőkre. Egyszerre, — mintha összebeszéltek volna, — mindnyájan felkeltek s távoztak. Hihetőleg az illetők részeg álla- potból hasznót reméltek huzni; de miután látták, hogy új barátom iparkodik megörizni, nem lévén semmi kiltatásuk arra, hogy a nye- reménytől valami módon megfosszanak, — utolsó emberig elhagyták a termet, mire az én öreg katonám ismét visszatért s velem szemközt minden szó nélkül némán helyet foglalt, a szerencsétlen bankár, mint futólag érse vévém, egyik előszobába va- sorolált.
Öreg gránátosom bámulatosan megválto- zott. Egészen komoly és ünneplés arcot öltve minden felkiáltás, esküvés és károm- kodás nélkül szolt hozzám.
— Kedves barátom, — kezdé ünneplés komolysággal, — hallgasson ön reám, reám a: öreg harcosra. Én a házi asszonyt valék felkeresni, ki mellesleg legyen mondva kitűnő konyhai tehetség — s fekértam őt, hogy szá ukra valami jóféle erős kávét ké- szítsen, önnek uram megkell izlelni ezen italt hogy így, mielőtt haza távoznék izgatott- ságra csatlapoljon. Igen uram, önnek kötelessé- ge tiszta öntudattal visszauyerni, miután az egész nyereiményt kell, hogy innét haza vigye. Különféle egyének voltak ma ön szerencsé- nek tanui; igaz ugyan, hogy mindnyájan derék és becsületes emberek voltak; de még- is csak halandó emberek, kik némi emberi gyarlóságoktól mentek nem lehetnek. Kell, hogy világosabb n szóják? nem, — bizonytal- nem! ön megértett engem,
(Folyt. köv.)

hétyszeresen kellelennül jő az esőzés, mely fé- lő, az őszi esőzések rossz szakkása szerint el- nem áll igazán egy pár hétig. Olyan gyö- nyörű őszi ilonk volt vagy két héten át, hogy szinte alig lehet magunkat ebbe az időben beleképzelnünk.
— Szerelmi historia Derecskén 60 év- vel ezelőtt A „Vas. Ujs.” legközelebbi szá- ma a nemzetközi lókiállításról érdekes ese- vegést hoz. Nagy dicsőréttel emlékezik meg e z i k í r ó j a magyar és erdélyi faj felül- mulhatatlan szívósságát. Ezt a következő pél- dával igazolja. 1823-ban, midőn a 4-ik hu- szárezredet D e b r e c z e n b ő l Tarnopolba tették át, Abonyi András és Tóth László közhuszárook hazulról jővő ujonczoktól meg- tudták, hogy szeretőik hűtlenek lettek, s az Abonyi András szeretője nemokára lakadal- mat tart. Ez a hír elég volt, hogy a két hu- szárzó bosszúra és szökésre ing-rejje. Abonyi tisztje lovát, a másik egy altiszti lovát sze- reit fel s 1824. február 3-4-ike közti ejsza- kaka megindultak s 7-ikén már előbbi áll- másukra, D e r e c s k é r e érkeztek késő este ez id alatt tehát 60 mérföldet haladtak, téli időben, rossz utakon, s a kárpátokon is át kelve. Abonyi András szeretőjét csakugyan kardjával ölt meg, s az ennek következté- ten megindított vizsgálat kiderítette hogy a mon- dot utat csakugyan annyi idő alatt tették meg. Abonyi lova gróf Betlen János erdélyi mé- néséből való volt, pe herélt, mind a négy lábán kese 15 marék s két hüvelyk, s 7 esz- tendős a másik egy Jász árkban növekedett bárszony pej kancaza, 15 marcos. A lovaka- később a D e r e c z e n b e fektű 3-ik szalizer ezredhez tették át, hol Aponyiét egy főhad- nyag, az ezredes rokona kérte ki magának. Két évvel később ez is meghalt s egy har- madik még szívesen átvette a paripát. Ez 1840-ben eladta egy eskadronparancsnoknak a ki még egész osztályát vezénylé e lovon, míg végre egy mésziárhoz kerűt s ott vég- zé be öreg napját.
— Egy főnyeremény viszontagságai. Fränkl Zsigmond bécsi ágans tisztos ősz für- tet és hat gyereke daczára meg mert háza- sodni s lvelet egy hatvan éves özvegyet meg annak a ötezer forintját. — Ezzel a pénzzel egy kötött üzletet alapítottak, — de az nagyon rosszul ment, ugy, hogy nem sokára becsuták a boltot. Ekkor elhatáro- zták, hogy egy fehéremű üzlettel próbálnak szerencsét. Ennek a megkezdéséhez azonban már szükség volt a férj megtakarított va- gyonára is, a mely nagyobbára sorsjegyek- ből állott. Fränkl nálánál sokkal élelmesebb élete párjára bizta a sorsjegyek értékesíté- s, a ki el is adta azokat, de egy Salm- sorsjegyet megtartott magának, s annak az arát a maga pénzéből pótolta. Egy este Fränkl mikor már felesége aludt, felkuttata az as- szony tározóját s megtalálta abban a sorsje- gyet. Rögön fellármázta a feleségét és az- al vádolta, hogy a sorsjegyet elopta tőle. Az asszony természetesen tiltakozott az el- len, s azóta folytonos volt a veszekedés férj és feleség között. Ennek az lett a vége, — hogy a férj egy szép reggel jobbnak látta nyomtalanul eltűnni s a vitás sorsjegyet ma- gánál vitte. A feleség egész mostanáig nem sokat sirt utána, de most egyszerre váratlan- ul olyan rohamosan emelkedett az érdeklő- désre, hogy közzétetni kérte a férjét. Ennek a magyarázata az, hogy az elvitt Salm-sors- jegy megnyerte a főnyereményt, 20 ezer fo- rintot, s a feleség azt állítja, hogy az a pénz az övé, mert annak idejében megadta férjének a nyertes sorsjegy arát. Fränkl ur eddig még nem tért vissza tárt karokkal vá- rakozó élete párjához.
— Orgona virág ősszel. Kémery Gá- bor Cser utcai udvarán egy orgona fa ez őszi nyájas meleg napokban a legszebben virágzik. Mind-ü cetre ritka jelenség.
— Merénylet egy szép asszony ellen. Kissné Hegyesi Mari asszony, szüntársulatunk volt tagja ellen egy fiatal ember merényletet intézett. Irt egy kegyetlen rossz könyvet „A semináriumban” cím alatt s azt Hegyesi Mári- ának ajánlotta. Az előszóban azt mondja, hogy a kedvelt primadonnát „elég műveltnék” tart- ja arra, hogy a könyvtartalmát (mely csupa izletlenség) megszívjele. Végül pedig megkö- szöni hogy az ő (az író) vastag m teralalizmu- sába idealizmust csepegtetett. A könyvben en- nek daczára nincs egy semmennyi idealizmus sem, ellenkezőleg — halmaza a legvastagabb, itt-ott vissza tisztó hétköznapiaságnak. Szegény szép asszony! Még csak sajtóptert sem indíthat a könyv névtelen írój ellen, ki ál- litólag kis pap volt. A könyv e r k ö l e s é n ugyancsak nem látszik meg.
— Pénzbeszedőül fivétetik oly, egyén, ki jó bizonyítványokon kívül késpzénzben bi- tosítékkal rendelkezik, bővebb felvilágosi- tást ad szívességből a lap kiadóhivatala.

Irodalom és művészet

— „A telete gyémántok” színmű 5 szakaszban 6 képpel. Írta: Jókai Mór. A nemzeti színházban, pénteken először adatott elő. A darab értékéről a koszos író nagy neve tanuskodik. A roppant siker kivívásához jelentékeny mérvben hozzájárultak a szerep- lők, és pedig Nagy Imre (Berend Iván), P. Márkus Emilia (Dirmák Eva), mely érzelmelt kifogásolhatlan technikával egyesítő játéka- val; Nádai (Salista) Szigeti (Szoffrán Péter) A csekélyebb szerepek is elismerésre méltó szabatosággal lettek megoldva. Számos jele- net, mint a gyémánt elégetése, a bányáégsé megragadón sikerültek. A tapsokban kifogy- hatlan díszes közönség, melynek sorában leg- kiválóbb férfiak közül is többek jelen vol- tak, minden felvonás után háromszor-négyszer kihívta a szerzőt s a főbb szer plőket. Bűsz- kén elmondhatjuk ezek után, hogy színmű irodalmunk megint gazdagabb lett egy kincs- esel s a tegnapi est diadal után bizton kö- vetkeztethetjük, miszerint bármely sürien kerüljön is a „Fekete gyémántok” szinro, mindannyiszor teli ház s a péntek esti lel- kesedés fogja jutalmazni.
— Jókai Mór új színművön dolgozik. A darab címe: „Keresd a szíved”, s a szerző művét még ez évad folyamán be- nyújtja a nemzeti színházhoz. Jókai új da- rabjában Prielle Kornélnak és P. Márkus Emiliának szánta a két fő szerepet.

Nyilatkozat.

Alulírottak kilelentjük, hogy a Márk Endre és Ajtai Sándor urak között fenfor- gott becsületbeli ügy lovgias uton ein- tetett.
Debreczen 1885. okt. 12-én.
Dr. Hrehus Viktor. Balogh Zizmond.
Vértési Arnold. Lőkös Gyula.

VASUT.

Debreczenből indul:	
B.-pest—N. Várad felé	d. e. 9 ó. 15 p.
„ „	d. e. 11 ó. 57 p.
„ „	este 9 ó. 39 p.
Szatmár felé	d. e. 4 ó. 56 p.
„ „	d. u. 7 ó. 5 p.
Kassa felé	d. e. 9 ó. 25 p.
„ „	d. u. 7 ó. 31 p.
Nánás felé:	m. á. v. indh. reg. 7. ó. 2 p.
	m. á. v. „ d. u. 4. ó. 30 p.
„ „	vásártérről reg. 7. ó. 14 p.
„ „	„ d. u. 4. ó. 42 p.

Debreczenbe érkezik:	
Budapestről	érk. regg. 4 ó. 26 p.
„ „	d. u. 3 ó. 48 p.
„ „	este 6 ó. 47 p.
Szatmárról	d. e. 8 ó. 46 p.
„ „	este 9 ó. 14 p.
Kassáról	d. e. 8 ó. 15 p.
„ „	este 6 ó. 50 p.
Nánásról:	D e b r. vásártér d. e. 8. ó. 46 p.
	„ „ d. u. 6. ó. 16 p.
„ „	m. á. v. indh. d. e. 8. ó. 55 p.
„ „	„ d. u. 6. ó. 25 p.

DEBRECZENI SZÍNHÁZ.

I. sz. Bérlet 17 szám.
Holnap Kedden adatik:
Gasparone
Operette 3 felvonásban.
Kezdeté 7 órakor.
Legújabb.
(A „Debreczeni Ellenőr” eredeti táviratai.)
BUDAPEST okt. 12 A walesi her- czeg dében különvonaton elutazott.
BUDAPEST oct. 12 Rezső trónörö- kös, Stefania trónörökösne, Vilmos po- rosos herczeg és neje délelőtt tüzetesen meglátogatták a kiállítást, és sok bevá- sárlást tettek. — Délben a várba vissza- tértek.
Felolvas szerkesztő és kiadó lapnadjonos Vértési Arnold.
Főnyomtatara: Kereczag Vilmos

Nyilt-tér.

A HUNGÁRIA ETERMET, hogy ismét a régi jó hírnevére érdemes legyen, **október hó elsőjéti** kezdve innét maga m keze lem, és ugy az ételek mint a italok az én felügyeletem alatt szolgál- tatnak ki. Minden igyekezetem oda for- ditom, hogy azon kitűnő párlólat, melyben Debreczenbe mindonkor részesítettem, ezután is kiérdemeljem és biztosítsam. Kitűnő villás- reggeliről, és színház után friss ételekről gon- moskodom. A haviérlést igen olcsón mindis; számítom Teljes tisztelettel, Weic hinger Karoly a „Hungária” bérloje.

Mátészalkai finom minőségű piltlét Rozslisztet

olcsó ár mellett ajánlanak Kohn Testvérek.

